

Zondag 31 oktober 2021 Van U is de toekomst

Evangelielezing : Mattheüs 6 : 5 - 13

Dat is de titel van dit boekje. Het is een visienota van de landelijke PKN voor de kerk op weg naar 2025. Scriba René de Reuver licht dit thema 'Van U is de toekomst' als volgt toe.

'Ons voortbestaan, als individu, als kerk, als samenleving, als aarde hangt niet van onszelf af. Natuurlijk zetten we ons ervoor in. Maar in het besef dat het ons gegeven moet worden: de kracht en de creativiteit om ons in te zetten, de moed om te veranderen wat we kunnen, de wijsheid om te accepteren wat we nu niet kunnen veranderen én het vertrouwen dat eens alles goed zal komen.'
'Van U is de toekomst'. Dat thema wordt ons door de landelijke kerk aangereikt. Van U! Heel nadrukkelijk met een hoofdletter. En zoals ik ook al tijdens de gemeentevergaderingen opmerkte : dat roept vragen op. Wat betekent : van U (met een hoofdletter) is de toekomst?

Het klinkt in mijn oren, en misschien ook wel in de uwe, zo passief. Alsof het niet uitmaakt wat wij doen. Moeten we er geen kleine letter van maken?

Van u, van ons is de toekomst? Past dat niet beter bij ons levensgevoel? En ook bij onze gemeente.

Vraagt onze tijd niet dat wijzelf verantwoordelijkheid nemen met het oog op de problemen van deze tijd? We hebben nog steeds te maken met de corona-crisis. Er is verdeeldheid en onrust in de samenleving. Het vertrouwen in de politiek is tanende. Er is een vluchtelingen crisis, een klimaatcrisis.

Daarnaast is er de persoonlijke zorg in levens van mensen.

En zorgen ook over kerk zijn vandaag. Moeten we er daarom geen kleine letter van maken? Van u, van ons is de toekomst?

We beseffen maar al te goed dat we als kleiner wordende en ouder wordende gemeenschap ons op een toekomst moeten richten, die we misschien nooit verwacht hadden.

Niet meer in deze kerk samenkomen, in een andere kerk onze plaats, letterlijk en figuurlijk, zoeken en hopelijk vinden.

Tegelijk is het misschien ook goed om ons te realiseren dat de toekomst, ook die van de kerk, niet 'maakbaar' is. Er gebeurt zoveel dat we zelf niet in de hand hebben. Waarover we geen controle kunnen uitoefenen.

Dat proberen we soms wel krampachtig en uit alle macht. Binnen die context kan het ook anders klinken: 'van U (met een hoofdletter) is de toekomst'.

Daarin zit iets van overgave... van loslaten... Het is ook een uitspraak die ons vertrouwen mag geven.

Ook voor de toekomst van onze gemeente.

Mooi is het verhaal over paus Johannes Paulus XXIII. Van hem wordt gezegd dat hij slapeloze nachten zou hebben gehad van de kerk. Maar na een aantal van die nachten is hij er klaar mee. Hij draait zich om en bidt: 'Heer, het is uw kerk, ik ga nu slapen' Zoiets bedoel ik.

Zo houd je het vol. Zo houd je er zin in. Zo blijft het plezierig. Wég uit de onverschilligheid dus... maar ook weg uit de kramp. En op deze hervormingsdag kunnen we ook Luther citeren die zei: 'Als ik wist dat morgen de wereld vergaat, plant ik vandaag nog een appelboompje', zei Luther. Die houding. Dat ontspant.

'Van U is de toekomst'... Jezus leerde ons bidden: 'Uw koninkrijk kome...' dat bidden wij nu al 2000 jaar. Heeft dat nog zin? Wat we zien is oorlog, honger, geweld. Bomaanslagen iedere dag. Drama's in gezinnen.

‘Dat Koninkrijk van U, wordt dat nog wat’?, schampert Gerard Reve in een gedicht. Juist dat maakt het geloof in Gods koninkrijk zo kwetsbaar en breekbaar.

We moeten het als het ware elke dag weer veroveren op de kille werkelijkheid van kranten en journaals.

In Jezus’ tijd zal dat niet veel anders zijn geweest.

Hoe zit dat met het koninkrijk, vroegen ook eens de leerlingen. Kómt het nou nog eens? En toen zei Jezus: ‘Het koningschap van God komt niet zo, dat het te berekenen is of dat je kunt zeggen: hier is het of daar.

Want het koningschap van God is bĳ u. Het is er al. Het is midden onder jullie. Maar je moet het wel kunnen zien. Willen zien.

Van U is de toekomst. Wij bidden erom als wij zeggen: uw koninkrijk kome. Je zou kunnen denken: dat maakt ons passief. Inderdaad, als de coronacrisis ons iets heeft geleerd, is dat het allemaal niet maakbaar is. Wij hebben de toekomst niet in de hand. We zijn afhankelijk en kwetsbaar.

Maar deze bede betekent geenszins passiviteit. Want in het ‘Onze Vader’ bidden wij direct na ‘Uw koninkrijk kome’ de bede ‘Uw wil geschiede’. Laat op aarde uw wil worden gedaan, net zoals dat in de hemel gebeurt. ‘Uw wil geschiede’ betekent dat Gods wil wordt gedaan, dat wij Gods wil doen.

Als wij bidden om de komst van het Koninkrijk schakelen wij onszelf in.

Iemand zei het zo: Het Koninkrijk komt niet dankzij ons, - het is niet maakbaar- maar ook niet zonder ons.

Als gemeente staan we voor een spannende tijd in ons gemeente zijn. Hopelijk kunnen we ons kerk-zijn vormgeven, zoals we dat in gedachten hebben. Maar wéten doen we dat niet.

Van U is de toekomst - het is een belijdenis. Zou het helpen om bij alles wat gaan we doen eerst met open handen te bidden: ‘Uw koninkrijk kome’? Dit gebed maakt in ieder geval duidelijk dat de toekomst, ook die van de kerk, niet ‘maakbaar’ is.

Het voelt misschien als een dilemma: waar hangt de toekomst vanaf? Van onze eigen inzet of van God? Ik denk: vertrouwen op God èn op onze eigen inzet.

Voordat wij onze handen uit de mouwen steken, staan we met open handen en bidden we: uw koninkrijk kome.

En maakt het dan nog wat uit wat wij doen of laten? Ja, zeker wel. Dat maakt een heel wat uit. Het leven, de wereld kan er zoveel stuk mooier van worden. Menselijker, warmer, eerlijker, feestelijker. Alleen: het koninkrijk zélf, Gods nieuwe wereld stichten we er niet mee. Het is hooguit te zien/ te ervaren – soms even.

Het zijn flitsen, fragmenten.

Een glimp van de zon, een groene twijg in de winter. Maar zo wordt het koninkrijk voor ons geloofwaardig. Zo worden wij mensen van God.

Gelukkig hangt het Koninkrijk niet van ons af. Stel je voor dat het wél van ons zou afhangen. Van ménsen met al hun verschillende ideeën en inzichten en belangen. Mensen die zo vaak opgaan in hun eigen koninkrijkjes.

Dat zou niet goed komen. Daar komt bij: er zijn zaken die door ons met geen mogelijkheid weer recht te trekken zijn. Het verlies van iemand aan de dood kunnen we nooit goedmaken. En soms is leed van mensen zó hartverscheurend dat tranen niet gedroogd kunnen worden. Dan is het goed te vertrouwen op God, aan wie geen traan ontsnapt. Voor Wie het lijden niet het laatste woord heeft. Voor Wie er altijd een verder is. Zelfs voorbij de diepten van de dood.

Maar een mens kan wél wat doen.

Jezus bezaaide de aarde met woorden en wonderen van liefde en hoop. Waar Hij kwam, leefden mensen weer op. Moedelozen konden weer verder. Blinden zagen er weer een gat in. Doven konden hun oren niet geloven. Wie honger had kreeg te eten. Wie was kromgegroeid, richtte Hij op.

We kunnen het ons toch ook niet voorstellen dat we alleen maar zéggen : ‘Van U (met een hoofdletter) is de toekomst’. Of dat we alleen maar bidden: ‘Uw Koninkrijk kome...’ En verder niets?

In het voetspoor van Jezus kunnen wij verder gaan: naar onze eigen mogelijkheden verantwoordelijkheid dragen, ons inzetten voor onze naasten: een hand op iemands schouder. Een bemoedigend woord. Een vriendelijke groet. Een goed gesprek. Een verrassend initiatief.

Als we bidden: ‘uw koninkrijk kome’ – dan zullen we ons vervolgens - in goed vertrouwen - inzetten.

Wij mogen léven, met en voor elkaar. In het vertrouwen, dat God toekomst schenkt.

Een toekomst vol van hoop

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger